

5051

DISSERTATIO JURIDICA
DE

INFAMIA,

*Ad Libri ff. 3. TITULUM II.
QUAM*

DIVINA SUMMI NUMINIS GRATIA
ADSISTENTE,

CLEMENTISSIMIS SERENISSIMI

PRINCIPIS

AUSPICIIS,
PRÆSIDE

NICOLAO MARTINI, JC.

ET ANTECESSORE PRIMARIO,
ACADEMIÆ PRO-CANCELLARIO,

SERENISSIMI DUCIS SLESVICI ET
HOLSATIÆ CONSILIARIO JUSTITIÆ,
PANDECTARUM & JURIS PUBL. PROFESSORE.

*Mensis Aug. die
publice defendet*

JOACHIMUS BURCHARDUS, Kiloniens.

KILONI,

Typis BARTHOLDI REUTHERI, Acad. Typogr. 1707.

Diss. jur. civ.

253,24

Diss. jur. civ. 170.

V I R O

PERILLUSTRI AC MAXIME STRENUO DOMMO

DOMINO

CHRISTOPH. JOACH.
GIESIO,

POTENTISSIMO DANORUM REGI

A CONSILII STATUS, ET QUÆSTORI
BELLICO SUPREMO ETC.

Patrueli ac Mæcenati suo

devote colendo

hæc

Studiorum suorum primitias sacras

esse jubet

Perillustris Nominis ejus

Cultor observantissimus.

RESPONDENS.

I. N. D. N. I. C.

PROOEMIUM

Ateriæ hujus cum præcedente Con-
 nexionem five Continuationem, *su-*
perioris de Postulando Tituli Lex ulti-
ma §. 1. suppeditare videtur; Infames
 enim, five, quemadmodum *Ulpianus*
l. i. §. 5. d. t. loquitur, *turpitudine no-*
tabiles, pro aliis postulare Edicto prohibentur. Et hac
 quidem de causa, quemadmodum *de postulando* mate-
 riam in Pandectis, *de his qui notantur infamia* Titulus
 immediate subsequitur, ita proximo, postquam de Ad-
 vocatis actum fuit, loco, *de Causis, ex quibus infamia ir-*
rogatur, Titulus in Codice conspicitur; qui, modo rem
 dicere liceat, alio commodiore poni, & quidem, si quid
 nos judicamus, post *titulum de Pænis*, debuisset. Verum
 leviora & vacuas tantummodo mentes tenere digna vi-
 deri hæc fortassis poterant. Quinimò integrum nobis
 haud quaquam esse, ad Edicti perpetui Ordinem (ita
 persuasum nonnullis est) compositam Pandectarum
 seriem turbare, pro nihilo foret *Zosio*, criminari. Re-
 ctius itaque facturi videmur, si, quod edisserendum
 constituimus, Argumentum citra ambages statim ag-

grediamur: Quod ipsum felicius ut expediatur, quando quidem *infamia* nihil aliud est, quam *bonæ fame*, five, quod in idem recidit, *Existimationis dispendium*, de *Æstimatione*, eamque subsecuta *Existimatione*, pauca præfari, haud omnino inconueniens fuerit.

§. I.

Æstimare, est taxare, censere, iudicare, pretium five valorem indicare. Hinc æstimatio describi potest, actus, quo *Personæ vel Rei alicujus*, valor indicatur ac definitur. Verum cum illa, quæ *Rerum* esse dicitur, nihil hic nobis jam quidem erit negotii. Sit itaque Nobis, hoc loco atque, in præsentia *Æstimatio*, Actus, per quem *personæ aut hominis alicujus valor* iudicatur atque definitur. Hæc vero *Æstimatio* quod respiciat, aut respicere certe debeat *vitam personæ*, hujusque *consuetudines & inclinationes animorum*, hæc vero *Mores* dicantur, *moralis* exinde dici consuevit; ex qua, utpote *Causa Efficiente*, (ut philosophorum formulas aut terminos non omnino aspernemur) *Existimatio*, tanquam *Effectus*, provenit.

§. 2.

Existimare est honorifice, præclare, de aliquo sentire ac opinari; hinc *Existimatio* ruditer saltem describi potest, *Opinio*, de *Personæ alicujus valore*, ab *æstimatione profecta*; hæc, actus transeuntis, illa vero permanentis instar, habere se videtur. *Moralium Consulti* describunt *Valorem personarum*, per quam *be contendi invicem atque comparari*, aliisque vel
 præ.

preponi vel postponi apte sunt. Verum cum existimatio non possit dici ipse valor personæ, sed opinio de valore, recte pleneque definietur *Opinio hominum, de valore personæ, ab ejusdem æstimatione per alios facta, proveniens, qua homines vel æstimantur in vita humana, aut civili, vel invicem contenduntur ac comparantur secundum dignitatem, sive aptitudinem.*

§. 3.

Existimationis hujus fundamentum est *Æstimationis*; quæ quidem si minus recte se habeat, neque, ut debebat, comparata, nullo prudentum testimonio suffulta, solo vulgi judicio nitatur, Existimatio quoque unâ corruet, juxta illud vulgare; *collapso fundamento, collabitur quod est superstructum.* Placet, quod *I. de Offic. Romanorum* disertissimus scribit; *qui ex errore imperitæ multitudinis pendet, hunc in magnis viris non esse habendum*: Vera namque Existimatio, & uti *Vates* canit,

Laus à laudati provenit ore Viri.

Cui accedit, quod Existimatio fit *Opinio de alterius vita & moribus, apud alium existens, per quam præclare, & honeste de altero, hujusque vita, moribus, & virtutibus quis sentit.* *Leviculus* sane noster *Demosthenes* (verba sunt superius laudati *Oratoris, V. Tuscul. Quæst.*) qui illo susurro delectari se dicebat, *aquam ferentis mulierculæ, ut mos in Græcia est, insusurrantisque alieri*; *Hic est ille Demosthenes.* *Quid enim levius? At quantus Orator? sed apud alios loqui videlicet didicerat, non multum ipse secum.* Ab hoc

A 3

divisio

divisio procedit, quarum illa quidem vero solidoq;
 fundamento subnixa est, hæc contra, nullo aut certe
 falso sustinetur, de qua vetus illud intelligi verbum
 debet: Multi famam habent, pauci merentur.

§. 4.

Postremò in *Simplicem*, & *Comparatam*, à di-
 versis, quibus considerari, aut spectari homines
 possunt, Modis, non omnino male dispescetur Exi-
 stimatio. *Simplex*, (quæ & *Arithmetica* haut inepte
 forsitan diceretur) est, per quam homines consideran-
 tur, vel in *Statu Humanitatis*, ut nempe talis quis
 habeatur, cum quo, tanquam cum homine, legem *Natu-
 ræ observante*, possit agi; vel in *Statu Civitatis*, pro
Membro Societatis Civilis legitimo ut habeatur. *Com-
 parata* est, per quam homines considerantur κατ'
 ἀξίαν, ut cum *Philosopho* loquamur, sive, ut clarius
 dicamus, quoad *prestantiam bonorum*, quibus in hac
Vita homines censentur, & quibus alii permøventur,
 hos veneratione quadam speciali ut afficiant, præq;
 aliis honorabiles habeant. Sed quo dilabimur? &
 cur non ad id potius, quod præ manibus habemus,
Negotium progredimur?

§. 5.

Huic, de qua breviter huc usque est actum, Exi-
 stimationi contraria est, aut, ut rectius dicamus,
 contrarie opponitur *Infamia*. A *Fama* descendere
 vocem hanc, dubio caret, *Famam* à Græco *Φήμη* à
fando alii deducunt, & Latinam proclamant. Prius
 nobis placet. Vocem ipsam modò in bonam, non-
 nunquam & in malam partem bonis *Autoribus* usur-
 pari,

pari, notum est; nobis in præsentem idem, quod Existimatio, notat, quam *Jctus Callistratus l. 5. §. 1. de Extraord. Cognit. Dignitatis illæse statum* describit; qui quomodo postmodum lædatur, minuatur, consumatur, *d. l. §. 2. & 3.* per exempla *Idem* declarat. Famæ læsio hæc, gravis præsertim, *Infamia*, particula *In* significationem, in hac compositione minuente, dicitur; de qua porro nunc & latius agendum.

§. 6. Cum vero, quemadmodum Romanæ eloquentiæ Princeps, *Marcus Tullius l. de Offic.* eleganter ait, *omnis quæ ratione suscipitur, de aliqua Re Institutio, debeat à Definitione proficisci, ut intelligatur, quid sit id, de quo disputatur;* consilium hoc nos etiam sequemur. *Bartholus ad d. l. 5. ff. de Extraord. Cognit.* haud dubie respiciens, describit, *læse existimationis statum, legibus & moribus improbatum.* Nobis est *labes, sive Macula, turpi facto contracta, perquam Existimatio consumitur, aut saltem minuitur.*

§. 7. E turpi facto provenire labem hanc, verbis exsertis definitio facit indicium. *Turpe* Criticis dicitur *valde magnum, ac proinde deforme.* Hinc *Poëta 3. Georg.*

*Optima torvæ
Forma bovis, cui turpe caput.*
Moralium consultis, *quicquid honestati aut decoro contrarium est, turpe appellatur;* hinc *turpis conditio dicitur, quæ contra Jus & contra bonos mores est, l. 112. §. 3. ff. de Legat. 1. turpe lucram, quod ab falsum, aut gra-*

gratiosam sententiam, uti JC. Ulpianus l. 5. pr. ff. de Calumniat. loqui amat, datum est; turpis institutio, qua posthumus ex ea, qua alii nupta est, heres instituitur, l. 9. §. 1. de Lib. & posthum. Turpes Personae dicuntur, famosae ac inhonestae quae sunt, ut meretrices, l. 3. ff. Si à parente quis manum. Actiones turpes, quibus infamia irrogatur, l. 5. ff. Pro Socio. Paucis ut agamus, quiquid infamiam inferi, turpe dicitur. Erit itaque turpe factum, omne commissum, quod honestati adversatur, & cum dispendio fame & existimationis conjunctum est.

§. 8.

Labe ista contaminati dicuntur *Infames*, nullo fere attento discrimine, factum istud, ex quo illa profluit, Jus ipsum notet, an honestorum virorum censuræ, quæ peccantis famam gravat, existimationemque minuit, permittat. Huc itaque pertinebunt, qui quæve aut Edicto aut lege damnantur. Et quidem Edicto notantur, qui ab exercitu ignomine causa dimissi sunt milites; qui artis ludicrae, pronuntiandive causa, in scevram prodierunt; qui lenones, calumnie, prævagationisve causa publice damnati sunt; qui furti, bonorum raptorum, injuriarum, de dolo malo, & fraude, suo nomine damnati aut pacti sunt; pro socio, tutela, mandati, depositi; directo Judicio damnati. Mulier, quæ intra annum luctus, alteri nubens, festinatas nuptias habuit, nisi permittente Principe hoc fiat, l. 10. pr. ff. h. r. ut & is, qui, antequam virum elugeret, eam in matrimonium alteri elocavit, aut sciens uxorem eluxit; aut eum, quem in potestate habet,

da-

ducere passus fuit. Jure Canonico mulieris intra tempus luctus nubentis, infamia, per licentiam, & auctoritatem, Apostolicam scilicet, ab Urbano III. aboletur cap. 4. de secund. nupt. quem sequitur Innocentius III. c. 5. eod. Corrigitur Dispositio Juris Civilis, per quam mulieres intra annum luctus nubere prohibentur; verum Rationibus valde infirmis nititur ista Correctio, neque Apostoli sanctissimi mentem assecuti sunt isti. Ad secundas nuptias progredi viduas, non vetat jus Civile, cum sponsas fieri non prohibeat; sed intra tempus, quo elugere virum moris erat, sive antequam virum eluxisset, nuptias cum alio contrahere non permittit. Dispositioni huic non contradicit sanctissimus Apostolus, quando viduis ad secunda vota transeundi jus concedit, dummodo id fiat in Domino, h. e. honeste, decenter, & juxta quod legibus præscriptum est, omnia peragantur. Ineptus itaque est *Henricus à Wagenereck Jesuita, in Comment. Exeget. Sacror. Canon.* quando per duo hæc Capita corrigi dicit leges istas Civiles, quæ infamiam irrogabant nubenti intra annum luctus, ne turbaretur sanguis. *Canonas autem istos liberare talem mulierem ab omni infamia & pœna, quæ exprimitur l. i. C. de Secund. nupt. & in similibus legibus; neque enim debet dici infamis, inquit, aut culpabilis, in foro civili, ex quo per Ecclesiam & licentiam Apostoli, infamia & pœna remissa est.* Hæc ille. Denique, quibus bina sponsalia, binasq; nuptias eodem tempore constitutas habet. Et hi quidem sunt, quos *Julianus JC. l. i. h. t.* nobis exhibet; quibus etiam connumeratur,

B

qui

qui lege Julia de adulteriis fuit damnatus miles, qui ita infamis erat, ut etiam ipsa sententia eum sacramento, ignominia causa, solveret, ut ait Ulpianus l. 2. §. 3. b. t.

§. 9.

Scenicis personas quod attinet, hominibus Ethnicis, five, ut nunc loquimur, paganis, scenas & theatricos ludos, five Comœdias, magis fuisse odiosas, quam hodiernis Christianis, haud abs re miratur Brannemannus ad l. 2. ff. b. t. n. 2. cui non refragatur Job. Jacob. Wissenbach Part. 1. Disput. II. §. 15. qui in scenam pronunciandi causa, prodeuntes merito notari infamia scribit, quod omnia in theatris pietati & honestati contraria fiant, eaq; sint turpitudinis vitiorumq; omnium sentina & schola. Atro proinde carbone notari Alberici Gentilis de Actoribus & spectatoribus fabularum Disputationem mereri, dicit; contra vero Jacobi Tichleri de Comœdiis Tractatum Lectoribus commendat.

§. 10

Quo apud nos hodie loco habeantur id genus homines, notissimum est, neque nos ulterius morabitur; unicum tantummodo non possum quin addam, apud Romanos olim in tanto odio fuisse videri Scenam, ut, si artem ludricam quis fecisset, h. e. in scenam propter præmium sive quæstum prodiisset l. 2. §. 5. ff. de his qui not. inf. famosus esset, si miles, capite puniretur, l. 14. ff. de Pœnis; Ex qua lege, ut id velut in transitu hic moneamus, apparet, aut colligi saltem potest, majorem honoris & existimationis confer.

fer.

servandæ curam, militi quam pagano, incumbere; de quo quidem negotio pluribus hic ut agatur, propositum haud patitur.

§. II.

Et hæc fere sunt Delicta, quæ Edicto notantur; progredimur ad ea, quæ lege notari dicuntur. Vocula *Lex* latius *b. l.* sumitur, prout Juri Prætorio opposita, reliquas Juris Romani species complectitur. Ita SCto vetitum fuit *in pecuniam ludere*, *l. 2. §. 1. ff. de Aleat.* ubi tamen, qui virtutis causa fiunt, ludi nominatim excipiuntur. Porro huc referuntur & alia Delicta, ex quibus infamia consequitur; ita infamiam irrogat Crimen Stellionatus, *l. 13. §. ult. ff. b. t.* notatur etiam fœmina, quæ per Calumniam, ventris nomine in possessionem missa est, dum se asseverat prægnantem, cum non esset prægnans, aut ex alio concepisset, *l. 15. & seq. ff. b. t.* nisi falsa existimatione decepta est, *l. 13. ead.*

§. 12.

Ulterius huc pertinent, *Improbum fœnus & usuræ usurarum exigentes.* Improbum fœnus dicitur, quod solitam, legibusque permissam quantitatem excedit, de quo negotio agunt *Dd. ad Tit. ff. & C. de usur. Add. Recess. Imp. de Anno 1577. Rubr. von wucherlichen Contracten; add. Carpzov. Pract. Crim. Quest. 92. II. Expilatio hereditatis*, quæ, licet furtum dici proprie nequeat, quod hereditas vel omnino non sit adita, vel nondum possessa, *l. 2. §. 1. ff. Expil. hered. ejus* attamen eadem est infamia, quæ furti improbioris, *Brunnemann.* ex aliis quos adducit, *ad l. 12.*

C. Ex quibus caus. infam. irrog. cum ex pilatores sint fures atrociores, l. 1. §. 1. ff. de Effract. & Expilat III. Perjurium, C. Infames & C. Quicumque sciens 6. Quæst. 1. Requiritur autem perjurium dolosum, non inconsulto, aut iracundiæ calore fervente factum. Referrî huc possunt lex. 2. C. de Reb. cred. & l. 2. C. ad l. Jul. Majest. IV. Sepulchri violatio, quippe cujus actio infamiam irrogat, notante ad Edictum Ulpiano l. 1. ff. de Sepulch. viol. Sed quo procedimus? Plura adhuc alia, ex quibus infamia homines notantur, Crimina recensent Dd. Add. Wesenb. ad h. t. Nos enim hic jam quidem subsistimus.

§. 13.

Ad horum vero, qui infamia laborant, classem referri neque possunt, neque debent I. qui non sua, sed fortunæ adversantis culpa ad angustias redacti, bonis cedere, h. e. bona creditoribus offerre coguntur; licet n. ex ea causa bona eorum venierint, infames attamen non fiunt, de quo negatio videndi Dd. ad §. fin. de Action. l. 1. C. Ex quib. caus. infam. irrog. & ad Nov. 135. II. Qui in carcerem coniectus est, vel cui vincula sunt injecta, l. 1. C. eod. quod Carcer ad custodiam, non ad pœnam comparatus esse, Jure Civili dicatur, Brunnemann. ad d. l. 1. C. h. t. III. Qui ictus fustium sustinuit, cum non ictus, sed causa, propter quam id pati quis meruit, infamiam damnato iroget, l. 2. ff. & l. 16. C. h. t. IV. Legitimus per subsequens matrimonium, l. 5. & l. 10. C. de Natural. lib. C. 14. Qui lib. sint. legit. Gravior est, quam de eo, qui imprægnatam ab alio duxit uxorem, Carpzovius part. 2. C. 6. Def.

Def. 14. movet Quæstio; *An, qui talem comubio postea sibi junxit fœminam, ab opificum collegio removeri aut excludi propterea possit?* Quod negat. Verum, si, quemadmodum rem hanc ipse proponit, & quibus utitur, Rationes, curatius quis examinet, an tales sint, quibus valide sustineri hæc sententia possit, non absque causa quis fortasse dubitabit. Nostra sententia hæc est; distinguendum esse, *An* (quod fieri nonnunquam solere, exempla testantur) *malis artibus seducta, aut per vim stuprata, aut spe matrimonii futuri, hujusq; promissione nequiter inducta, aliisve modis atque artibus illicitis circumventa mulier, in hunc amiffæ pudicitiaæ casum devenerit?* Sed quo dilabimur?

§. 14.

Ex hac Infamia (quippe quæ macula est, Existimationi, ejusq; valori ac integritati adversa) tanquam Causa, insignes profuunt effectus; quos inter, primo ac præcipuo loco se offert, quod dignitatum portas præcludat illis, quos ab honestorum cœtu segregavit, l. 2. C. de dignit. add. c. pen. de R. J. in 6. Habn. ad Wesemb. h. t. n. 3. Deinde secundo, quod inducat Querelam inofficiosi, per quam fratres consanguinei, contra testamentum fratris sui, vel sororis, si scripti heredes, infamiae, vel turpitudinis, vel levis notæ macula adspergantur, de inofficioso querelam movere possunt, l. 27. C. de inoff. Testam. §. 1. Inst. eod. ibiq; Dd. Tertio; quod repellat à Querela inofficiosi, l. 11. C. 19. C. eod. quarum prior de filio arenario, quem sua indignum successione pater judicavit; altera

B. 3,

vero

vero de filia turpiter, & uti Imperatores dictæ legis
 autores loquuntur, cum flagitiosa fœditate vivencie
 agit, quam pater exheredem facere, & à successione
 sua excludere volebat, cui liberum postremi iudicii ar-
 bitrium permittunt Imperatores. Quarto; Quod ad
 dicendum testimonium inhabilem faciat, l. 3. pr. & §.
 5. ff. de testib. quod tamen de infamia Juris tantum
 intelligi volunt nonnulli, quibus non adstipulatur
 Wesenbecius ad h. t. n. 7. ubi his verbis utitur; Et
 certe hodie, inquit, deturpati infamia facti, testes esse
 possunt, quamvis eorum testimonium non sit omni ex-
 ceptione majus. Adde Habnium ibid. n. 8. ubi dicit,
 Infamiam facti attenuare testimonium, & quamvis
 hoc referat Bachovius ad infamiam juris, & ita re-
 stringat legem 2. c. de Dignitatib. idem tamen & de
 infamia facti, ob textus generalitatem, modo de
 turpi facto constet, recte asseritur. Quinto; à postulan-
 do & judicando removeat l. 1. §. 5. & 6. ff. de Postul. l. 2.
 c. de Dignit. l. 2. ff. de Senator. Et hi quidem si non
 omnes, saltem ex præcipuis sunt, & qui nobis jam
 quidem sufficere possunt, infamiæ Effectus. Vid. Dd.
 ad Tit. b. ff. & c.

§. 15.

Factum istud probrosum, ex quo labe hæc ori-
 tur, cum vel Jus ipsum notet, vel virorum gravium
 ac honestorum relinquat censuræ, in eam, quæ Juris
 est, & quæ Facti dicitur, Infamiam dividi, in vulgus
 jam pridem enotuit. Quæ Juris dicitur, describi po-
 test, Labe, quæ ex facto turpi, per legem notato prove-
 nit, sive, quam ex turpi facto, per legem notato, lex
 ipsa

*ipsa decernit. Faciunt huc Lex octava, & vigesima
C. Ex quib. caus. infam. irrog. quarum prior de furti
condemnata, posterior de fœneratore improbo agit.
Neque interest, immediate hoc fiat; quando nempe
Factum aliquod Edicto aut Lege notatur, ita ut illud
committens ipso jure sit infamis; an mediate, per
Judicis sententiam, in Causis scilicet, ex quibus damna-
tum sequitur infamia. Quales ex Contractibus, &
quasi Contractibus provenientes Actiones sunt, Actio
pro Socio, item directæ Mandati, Depositi, Tutelæ; ex
Delictis vero, Furti, Vi bonorum raptorum Injuriarum,
Doli, & similes aliæ.*

§. 16.

Quod de prioribus quatuor Actionibus diximus,
cum hac restrictione intelligendum est, si modo in
his ex dolo quis condemnetur, §. 2. Inst. de Pœna tem-
litig. argt. l. 6. §. 7. ff. b. t. cui an in hoc negotio equi-
paretur lata culpa? nondum convenit inter Docto-
res; neque ex §. 6. Inst. de Suspect. tut. contrarium
solide evinci, nonnullis persuasum est. Videtur at-
tamen id affirmandum ex l. 7. §. 1. ff. eod. Suspectos
tutores ex dolo, non etiam eos, qui ob negligen-
tiam remoti sunt, infames fieri, manifestum esse,
rescribunt Imperatores Diocletianus & Maximilianus
l. fin. c. de Suspect. tutor; si tamen manifesta appa-
reat culpa lata, videri poterat affirmanda Quæstio,
ob l. 226. ff. de V. S. ubi dicit Jc. Paulus, Magnam
negligentiam culpam esse; magnam culpam dolum esse.
Sed quo progredimur? Et hæc jam quidem de In-
famia Juris dicta sic sufficient.

§. 17.

§. 17.

Sequitur Infamia Facti; quæ non ideo dicitur Facti, quod prior illa non etiam ex Facto proveniat; sed hanc solummodo ob causam, quod è tali facto hæc oriatur, quod lege notatum non est. Describitur labes, ex turpi quidem facto, sed per legem non notato contracta, quæ famam & existimationem, apud honestos & bonos viros gravat, argi. l. 13. C. Ex quib. Caus. infam. irrog. l. 2. ff. de Obs. parent. & patron. prest. Pertinent huc porro l. 10. & 22. ff. de his qui not. inf. l. 27. C. de Inoff. Testam.

§. 18.

Et quidem Lex. 13. C. h. t. de increpatione patris, in testamento facta, agit; quod infames quidem filios hæc non faciat; apud bonos & graves attamen opinionem ejus, qui patri displicuit, oneret. Porro quia Infamia Facti sequitur eum, qui doli, aut injuriarum condemnatus est, utut per Procuratorem egerit, honori parentum ac patronorum hoc tributum est, ut, quamvis per Procuratorem judicium accipiant, nec actio de dolo, aut injuriarum in eos detur, l. 2. pr. & l. 5. §. 1. ff. de obs. par. & patron. prest. ibiq; Dd. Lex 10. ff. de his qui not. inf. agit. de muliere, quæ à Principe impetravit, ut intra legitimum tempus nubere ei liceat, ut effugiat pœnam legis 1. C. de Secund. Nupt. Lex. 22. ff. De his qui not. infam. de ictu fustium concepta est; cujus autor Marcellus, Ictus fustium, inquit, infamiam non irrogat, sed causa, propter quam id pati meruit, si ea fuit, quæ infamiam damnato irroget, in cæteris quoque
ge-

generibus pœnarum eadem forma statuta est ; cum non ipsa pœna , sed causa pœnæ , & quidem non prætenfa , sed probata , reddat infamem , quemadmodum ad d. l. dicit *Brunnemannus n. 1.* qui recte quoq; ad d. l. n. ult. dicit , ex hac lege confutari posse sententiam *Wesembecii*, qui præter legem & sententiam, admittit tertiam causam infamantem, scil. genus pœnæ; sed has pœnas, ait, sententiam vel decretum prærequirere, & ideo sententiam infamare. Ad extremum *Lex 27. C. de Inoff. Test.* fratres & sorores uterinos à querela inofficiosi penitus, h. e. uti recte in *Notis* addidit *Gothofredus*, etiam infami persona instituta , arcet; consanguineos vero, ac multo magis Germanos, si scripti heredes infamiæ vel turpitudinis, vel levis notæ macula adspergantur, ad movendam de inofficioso Querelam admittit.

§. 19.

Hanc, facti quam diximus, infamiam dividunt aliqui in eam, quæ proprie, & quæ improprie talis est. Illam esse dicunt, quæ ex Facto proprio prognascitur, utut factum istud lex non notaverit, sed honestorum & gravium virorum censuræ reliquerit. Tale factum turpe non est *Cessio honorum*, quæ non infamat, l. ult. C. b. t. pr. l. II. C. Ex quib. Caus. inf. irrog. Improprie talem esse volunt, quæ ex facto proprio non provenit, sed vel ex nulla, vel certe aliena causa imputatur; quæque adeo non tam reipsa, quam opinione potius nititur.

C

§. 20.

Cum infamia, de qua hactenus ex instituto est à nobis actum, ea præsertim quæ *Facti* dicitur, quandam habere affinitatem videntur, *Levis notæ Macula* quæ dicitur, ut & *Vilitas*. Illa describi vulgo solet *labes, ex vitio, quod nativitati. s. natalibus coheret, potissimum contracta*. Hæc cum primis afficit spurios, aliosq; illegitime natos, & quidem absque discrimine, quod ex *lege 6. pr. ff. de Decurion.* ubi spurii ex incesto nati junguntur, colligi posse videtur. Et hi quidem omnes nihil admiserunt *d. l. 6. ff. b. t. cum nasci de adulterio*; ut inquit *Hieronimus c. 5. Dist. 56. non sit ejus culpa qui nascitur, sed illius qui generat*; unde & spurios in ordinem allegi posse, nullam dubitationem esse, dicit *Ulpianus l. 3. §. 2. ff. de Decurion. quod non impedienda sit dignitas ejus, qui nihil admisit. d. l. 6. pr. ff. b. t.* neque Patris delictum innocenti filio pœnæ esse debeat, *l. 2. §. 7. ff. eod.* Si vero competitorem habeat legitime quæsitum, præferri hunc debere, *Divi fratres rescripserunt d. l. 3. §. 2. ff. eod.*

Tametsi verò hæc, *levis notæ quæ dicitur, Macula* (quod ipsa quoque appellatio subindicare quodammodo videtur) hanc vim non habeat, quod *Existimationem plane tollat*, hujus attamen integritati haud parum intercedere, deque ea delibare, non omnino negandum est, & quæ *Juris* adducuntur, ex.

exempla satis evincunt. *Vid. l. 3. §. 2. ff. de Decurion. l. 27. C. de Inoffic. Testam. C. Per venerabilem XIII. Qui filii sint legit. & quæ ad hoc in Exposit. nugatur Lojolita Henricus Wagenereck.* Accedit, quod Macula hac notati non possint dicere testimonium, quod omni majus exceptione habeatur, *argt. l. 3. pr. & §. 5. ff. de Testib. ibiq; Dd. add. l. 2. C. de Dignit.* Postremò quod in Collegia Opificum non facile recipiantur tales, *Richter part. 2. Decis. 80. n. 19. & aliquot sequent.*

§. 22.

Hæc tamen macula longe abest, neque imputari ullo modo potest iis, qui à Personis desponsatis, ante solennem in domum mariti deductionem, & celebritatem nuptiarum, aut, uti nunc frequentius loquimur, ante *ἱερολογία*, sive *benedictionem sacerdotalem*, sunt nati, cum Nuptias non concubitus sed consensus facere dicatur, *l. 30. ff. de R. J. add. l. 22. C. de Nupt. l. 66. ff. de Donat. inter vir. & uxor. C. 1. de Sponsal.* ac proinde talis in matrimonio & ex matrimonio natus sit, licet ob mortem alterutrius, benedictio Sacerdotalis non sequatur, ut inquit. *Brunnemann. ad l. 27. C. de Inoff. Testam. n. 6. Addatur Carpzov. Jurispr. Forens. p. 3. c. 14. def. 12.* Atque ita Facultas nostra Anno 1684. me interprete, respondit.

§. 23.

Sequitur *Vilitas*; *vile* dicitur, quod *nullius pre-*

tii est, aut parvi fit; hinc vilitas, quæ caritati oppo-
 nitur bonæ Latinitatis Autoribus. Ita Cicero pro do-
 mo, subito, inquit, illo ipso die carissimam annonam
 nec opinata vilitas consecuta est. Eodem modo Orat.
 pro leg. Manil. Tanta repente vilitas, ex summâ
 inopiâ & caritate rei frumentariæ consecuta est.
 Nobis h. l. Vilitas est Labes, ex sordido aut contempto
 munere, quod quis obire tenetur, contracta. Et hoc
 quidem modo viles vulgo habentur Carnifices, Li-
 ctiores, Commentarienses, vespillones, castratores
 porcorum & suum, idque genus alii. Quinimo non-
 nulli sed male, huc quoque referunt chirurgos, five,
 rectius ut dicamus, barbæ tonsores, molitores, texto-
 res, opiliones, balneatores; quos tamen egregie tue-
 tur Ordinatio Politica Anno 1577. Francofurti aucta
 & emendata, Titulo 38. Von Handwercks Söhnen/
 Gesellen / Knechten / und Lehr-Knaben.

§. 24.

Carnificem quod attinet, tametsi extra mœnia
 hunc olim, teste Tullio in Orat. pro C. Rabirio, able-
 gaverint Romani, & hodieq; sint, qui inter infames
 (saltem facti tales qui habentur) reponant; his ta-
 men assentiri nequaquam possumus, eo quod delin-
 quentibus pœnas infligere, non tam infame, quam
 honestum ac gloriosum facinus habendum sit; & re-
 ctissime proinde Speidelius in Speculo Observat, in
 Voce Hencker / si honestum est, inquit, iudicem in sce-
 lora-

leratos capitalem ferre sententiam, quomodo illius executionis turpis atque ignominiosa dicenda? Accedit, quod antiquissimis temporibus, per homines honestos supplicia fontibus inferrentur. Ignotum apud Israelitas carnificis nomen fuisse, certum est. Lapidationes à populo fiebant; de quo negotio videatur Zepperus *Explanat. Legum Mosaic. l. 5. de Urbis Reutlingæ Civibus* notissimum est, apud illos olim qui novissimus in Senatum cooptatus erat, sententias exsequi debuisse; de quo more videatur Joachimus Camerarius *Horar. subcisiv. Cent. 1. c. 76.* Cur hodie viliores habeantur hi homines, eorumque Existimationi detractum videatur exponit Georgius Rittershusius *de Jure Asylorum*, Zepperus *c. a. l.* Vitam horum inhonestam, moresque turpes, causam adducit, quod hi fere sint tales, quos, ut verba habent, non officium, sed ipsi potius suis moribus polluant officium. Plura de his qui desiderat, evolvere potest Speidelium ut & Besoldum in *Voce Hencker/ Scharfrichter.*

§. 25.

Sequuntur *Lictores*; à ligando juxta Agellium, l. 12 c. 3. dicti; Græcis *ῥαβδῆχοι* & *ῥαβδοφόροι*, quod virgas præferabant, dicebantur; *ῥάβδος* enim Græcis *Virgam* notat; ἀπὸ τῆς ῥαβδίζειν, ἢ παρὰ τὸ ῥαδίως ποιεῖν ῥαδίζειν, à cadendo sive percutiendo, aut, quod facilius & expeditius incedere quem faciat, ut habent *Lexicographi*; Magistratibus hi apud Romanos aderant,

Ε 3

rant,

rant, eosq; præcedebant, & fasces præferebant; castigandis etiam crura & manus vincire licitor solebat. Horum causam agit *Carpzovius*, *Decis. part. 2. Decis. 112.* Hos nonnulli male confundunt, cum *Commentariensibus* ὑπομνηματογράφοι Græcis qui dicebantur, quod in *Commentarium* custodias referrent, ad quas *receptorum* personarum custodia observatioq; pertinebat, ceu rescribunt *Imp. Valentinianus, Valens, & Gratianus*, l. 4. C. de Custod. Reor. Horum vero officia quamquam & ipsa videri inferiora poterant, nihil attamen maculæ adspargunt. *Vespillones*, qui & *vispelliones*, l. 7. ff. ad Sc. Trebell. & l. 72. ff. de Solut. & *Libitinarii* olim Romanis, νεκροφόροι & νεκροθάπται Græcis, quod mortuos efferrent, & sepelirent, appellatione commodiore dicti fuerunt. *Vespas* & *Vespillones* dictos, qui funerandis corporibus officium gerunt, non à minutis illis volucribus, sed quia vespertino tempore eos efferunt, qui funebri pompa duci propter inopiam nequeunt, ex *Festo* ad *Svetonium* notat *Joannes Schilidius* in *Domitiano*. Horum hominum opera quod sit omnibus perquam necessaria, & humanis defunctorum corporibus, quæ honeste haberi fas est, deserviat, cur fama laborantibus, aut æstimationis dubiæ personis hos accenseant aliqui, causam profecto non video. De his videatur *Besoldus Thes. Pract. in Voce Todten-Gräber*. Pro *castratore porcorum & suum*, *Facultas nostra Anno 1682. Mense Augusto & Anno 1699. mense Januario* respondit.

Extremum occupabit *Excoriator*; quem *foricidatorem* quoque non male quis fortasse appellitaret, à *foricis*, quibus expurgandis etiam solet, hodiernis præsertim temporibus, adhiberi. Hic etsi præ cæteris, ob sordidissimum, quod obire tenetur, munus, vilis appareat, & ab omnibus habeatur, liberos attamen ad opificium aliquod addiscendum admitti debere, responderunt Jcti Jenenses, teste *Richtero Decis. 30. n. 25.* & recte quidem, quod *nulla neque Juris, neque facti proprii infamia* laborent, neque vitium aliquod nativitati hæcenus cohæreat. Ipse quinimo excoriator turpis quidem, h. e. ut rectius dicamus, vilis & despecta, non tamen infamis persona est, *Idem c. l. n. 24.* ubi allegat *Schneidevvinum ad §. i. Inst. de Inoff. testam. n. 17.* qui pro turpibus personis habet *Usurarios, infames, excoriatores equorum, lufores, & ebrios*, rectius dixisset *ebriosos*; Quis vero usurarios, lufores, ebriosos, pro turpibus, ne dicam, infamibus personis hodie habet? Certe ebriosos, & qui præ cæteris strenui cantharo bellatores, amplos evacuare scyphos, & torquere mero, & magnis urgere culullis alios possunt, in Regum Principumq; Aulis aliquibus, in pretio haberi, cui quæso ignotum est? Idem de luforibus sive aleatoribus est iudicium.

Infamiae contraria sunt *Remedia* illa, quibus vitari
aut

aut averti Infamia potest ; quæ sunt I. *Restitutio in integrum* , facta à Principe ; quæ talis est actus , per quem princeps non tantum pœnam remittit , hujusq; gratiam facit , sed & famam restituit , l. 1. §. 9. & 10. de postul. ibiq; Dd. & Brunnemann. n. 21. II. *Ejus quod debetur* , aut pœne oblatio ante rem judicatam facta ; qua interveniente , evitari infamiam , eumq; cum quo actum est absolutionem consequi posse , imo officio judicis convenire , reum absolvere , docet Princeps §. fin. de Perpet. & tempor. Act. add. l. 73. ff. de Procurat. Gail. l. 2. Obs. 103. III. *Si per Procuratorem in Judiciis famosis Civilibus aut Criminalibus* , in quibus Procurator admittitur , litiget Reus , Wesenb. h. t. n. 9. Ad extremum , si *Existimationem Reo* , in sententia , expresse Judex præservet. Plures modos alii addunt , & septem Wesembecius nobis ad h. l. recenset , superioribusq; à nobis hic adductis adjicit. (1) *Pactum aut Transactionem* , pretio dato , Prætoris jussu factam , l. 6. §. 3. ff. h. t. (2) *Si Judex recedat à pœna ordinaria* , & duriores imponat ; quod pœna gravior ultra legem imposita existimationem conservet , l. 13. §. 7. ff. h. t. ad quam videatur Brunnemann. n. 8. & duob. sequentibus. (3) *Si condemnatus à sententia provocet* , & pendente appellatione omni opera hoc , quantum potest , agat , ut priusquam altera sententia sequatur , lis quocunque modo componatur.

§. 28.

Prius ab infami hoc argumento quam discedamus,
UNI-

unūcum adhuc superare videtur disceptandum; quandoquidem *Infamia semel irrogata dicitur esse perpetua*, adeo quidem, ut neque facti pœnitentia tollatur, l. 43. §. 4. de Rit. Nuptiar. & l. 63. ff. de Furt. quærendi lubido subit; An nimirum, si pœna temporalis fuerit, quæ infamiam irrogat, post illud etiam tempus perduret infamia; An tempore illo elapso, ipsa quoque cesset? Aliqua distinctione opus hoc habere, dicit *Wesembecius ad h. t. n. 8.* nimirum distingvit; Utrum scilicet *Infamia imponatur ex Causa, sive Crimine, quod ipso jure infame est; an vero ex causa arbitraria?* ibi, inquit, omnino dicendum est, perpetuo dedecus adherere, etiam si pœna tantum temporalis sit imposita. At ubi delictum est punitiois arbitrariae cui non *Lex turpitudinis pœnam præstituit, sed iudex, tunc arbitrator, inquit, notam unà cum animadversione durare & extinguere: ut, si coercitio sit temporalis, puta quinquennale exsilium, infamia quoque eodem tempore duret, & post cum pœna extinguatur, neque accessorium diutius duret, quam principale, l. 3. & 4. C. Ex quib. Caus. inf. irrog.*

§. 29.

Agit etiam de Negotio hoc *Brunnemann. ad l. 5. ff. de Decur.* ubi dicit, si crimen sit ignominiosum,
D ad

ad tempus ordine motos in perpetuum infames & mo-
vandos, aliud, si ob levius delictum; nam transacto
tempore, motos non esse inter infames habendos. Mox
addit; pœnam hanc, ut nimis asperam, Constitutio-
nibus Imperatorum emollitam esse. Ad legem octa-
vam ff. de Postul., finita pœna Remotionis, & Relega-
tionis finire infamiam, dicit; sed legem sextam C. b. t.
contra esse. Addit porro, distinguere alios inter Cri-
mina; alios inter Responsa Jure Consultorum & Im-
peratorum, quod ultimum, inquit, placet. Adde
eundem ad l. 6. C. Ex quib. caus. Infam. irrog. ubi
verbis expressis dicit, presupponendum est, hic agi de
Crimine famoso, ob quod dedecus perpetuo adhaeret,
licet temporalis relegatio sit dictata; secus vero, quan-
do Delictum est punitionis arbitrariae, ubi lex precise
turpitudinem non irrogat, sed iudex. Ex quibus ap-
paret, in eadem cum Wesenbecio sententia fuisse
Brunnemannum, quæ nobis quoque non displicet;
sed secundum hæc utique credimus, exponendam
esse legem allegatam 6. C. d. tit. Add. Carpzov. Pract.
Crimin. Quest. 135. n. 59. & seqq. ubi distingvit, An
infamia imponatur ex causa sive Crimine, jure fa-
moso, an vero ex causa arbitraria? Et priore casu
omnino dicendum esse, dedecus perpetuo adherere,
etiam si relegatio temporalis fuerit imposita; quod le-
gis

gis effectus sit perpetuus, que delictum solummodo
 considerat, & infamiam irrogat, que non revo-
 catur, amplius, sicuti nec ipsum delictum cui accedit,
 cum factum non possit reddi infectum. Quare, per-
 git idem, si Lex alicui delicto maculam irroget,
 pœna à Judice, etiam cum temporis determinatione
 expressa, nihil immutat, quo minus infamia sit per-
 petua; & ita accipienda, inquit, Lex 6. C. Ex quib.
 caus. infam. irrog. hocq; est, quod dicitur, non posse
 Præsidem Provinciae efficere, ut furti damnatum non
 sequatur infamia, l. 63. ff. de Furt. quod tamen, in-
 quit, efficere posset, si pœna temporali adjecta, post
 lapsum tempus illa non remaneret. Hæc ille. Quod
 vero Cujacius l. 7. Obs. 19. tradit, Jure ad tempus
 Ordine motum ex Crimine famoso, etiam post tempus,
 infamem manere, Constitutionibus vero post tempus
 labem pudoris elui, quomodo probari possit, non
 apparet, cum huic adsertioni dicta Lex. 6. C. h. t.
 stentoria voce reclamet. Juris appellatio, citato lo-
 co ita sumitur Cujacio, ut cæteras Juris Romani par-
 tes five species omnes, extra Principum Constitu-
 tiones, comprehendat: quam in rem adducit duas
 leges; prima est l. 33. ff. de Condit. & Demonstrat. in
 cujus principio Marcianus Jc. Jus Civile, Constitutio-
 nibus, h. e. principum aut Imperatorum legibus op-

ponere videtur ; altera est *Lex 4. §. 14. de Doli mali
& met. Except.* cujus autor *Ulpianus Constitutionibus
Sententias autorum*, h. e. *Responsa Prudentum* con-
tradistingit. Sed leviora fortassis videri talia pot-
erant, illis præsertim, qui ad *Juris prudentiæ soli-*
dioris Arcem viam affectare, pro maximi quidem
moliminis, sed fructus perexigui labore habent.

Et hæc jam quidem, *de Infamia*
ex proposito dicta sic
sufficiant.

Soli Deo Gloria!

